

KLOG MED SPROG

Vejledning til forældre

FREDENSBORG
KOMMUNE

Introduktion

I børnehusene Nivå er vi to sprogpædagoger ansat – Lotte og Camilla.

Dette hæfte, er en hjælp til, hvordan vi i samarbejde, kan styrke dit barns sprog.

Sprogstimulering planlægges ud fra principperne i "Klog med sprog", som vi vil præsentere i det følgende.

Vi har i vores arbejde fokus på **alle** børns sprog fra 0-6 år.

Vores arbejdsopgaver er primært at:

- Udfylde sprogstamkort og sprogets milepæle i samarbejde med Jer forældre.
- Udføre 3 års sprogvurdering.
- Udføre 4 års sprogvurdering.
- Udføre 5 års sprogvurdering.
- Efter behov: Sprogstimulering enten individuelt og/eller i gruppe ud fra sprogets milepæle og sprogvurderings resultaterne.

Ansigt til ansigt

Det første skridt er at lade dit barn vise vej. Dette gøres ved, at du er ansigt til ansigt med dit barn. Når du og dit barn er i øjenhøjde med hinanden:

- har I nærkontakt med hinanden, og kan lettere dele oplevelsen.
- kan I se og høre hinanden.
- er det lettere for dig, som forælder, at opfordre dit barn til at vise vej.

UGL

Hold **U**dkig: Hold øje med dit barns kropssprog, dets handlinger, tegn og udtryk, så du kan dele oplevelsen med barnet.

Giv tid: Sig ingenting, læn dig frem og se forventningsfuldt på dit barn (10 sek.) - så giver du dit barn tid til at svare.

Lyt: Hav fuld opmærksomhed på dit barns ord og lyde.

Giv dit barn tid til at tale

At holde udkig, give tid og lytte er nøglen til at åbne op for dit barns lyst, til at kommunikere med dig.

Giv tid! Vent på barnets udspil

En...to...tre...
fire...fem...
seks...syv...
otte...

Wow - du så en sportsvogn - kørte den herude på vores vej?

Jeg har set en racerbil på vejen. Den larmer...

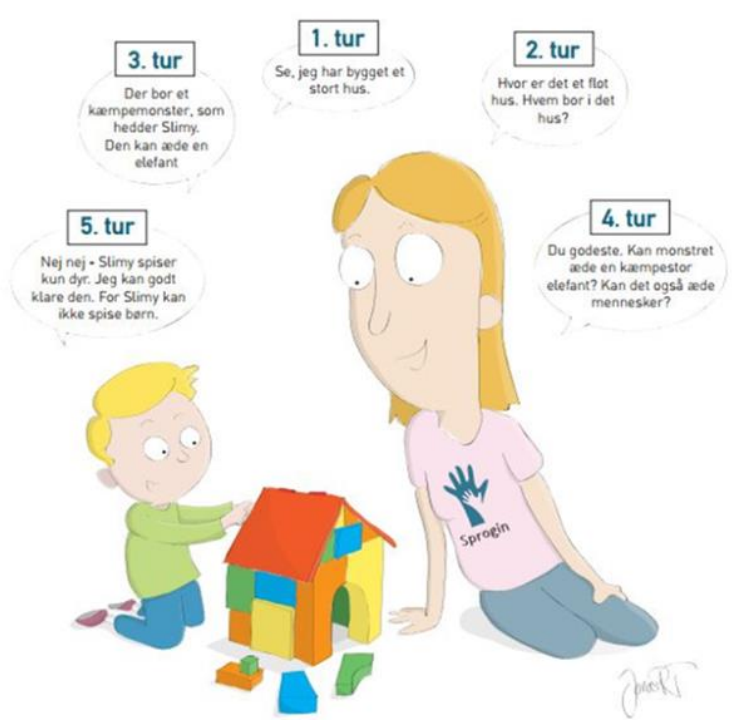
Vent på barnets svar i op til ti sekunder. Mange børn har brug for at tænke, før ordene kommer til dem. Hvis du venter, mens du ser interesseret og opmærksom ud, vil du opdage at også stille børn har meget på hjertet.

 Sprogin

Turtagning

Turtagning er, når du og dit barn skiftes til at tale.

Tilstræb fem turtagninger

1. tur
Se, jeg har bygget et stort hus.

2. tur
Hvor er det et flot hus. Hvem bor i det hus?

3. tur
Der bor et kæmpemonster, som hedder Slirmy. Den kan æde en elefant.

4. tur
Du godeste. Kan monstret æde en kæmpe stor elefant? Kan det også æde mennesker?

5. tur
Nej nej - Slirmy spiser kun dyr. Jeg kan godt klare den. For Slirmy kan ikke spise børn.

Voksne skal tilstræbe dialoger med mindst fem turtagninger. Børn har brug for at blive udsat for ord og begreber, som optager dem, og som de selv kan blive inspireret til at anvende (Dickinson 2012, Bylander og Krogh 2014). Din interesse i barnets verden, må gerne skabe refleksion hos barnet.

 Sprogin

Jo længere samtalen varer, jo flere muligheder får barnet for at lære at kommunikere.

Barnets sproglige niveau

Det er vigtigt, at finde ud af, hvilket sprogligt niveau dit barn befinder sig på.

Niveau 1: Opdageren 0-6 mdr.:

Barnet går fra refleksbetinget kommunikation til at være interesseret i andre og ønske opmærksomhed. Barnet ved endnu ikke, hvordan det kan afsende budskaber direkte til en anden person for at få det, det gerne vil have.

Eksempel:

*"Jeg græder, jeg smiler, jeg laver lyde, og jeg kigger.
Gæt, hvad jeg mener, du kan ikke være sikker".*

Niveau 2: Kommunikatoren 7-12 mdr.:

Barnet sender målrettede budskaber til andre ved at benytte en kombination af blikretning, ansigtsmimik, lyde og gestik. Barnet bliver meget socialt i denne fase.

Eksempel:

*"Med lyd, blik og gestik får du beskeder fra mig.
Nu vil jeg gerne lære et par ord af dig".*

Niveau 3: Enkeltordsbrugeren 13-18 mdr.:

Barnet knækker sprogets kode, og begynder at bruge enkeltord.

Eksempel:

*"Nu kan jeg hurtigt en række ord mere.
Men husk – du må gerne give mig flere".*

Niveau 4: Sammensætteren 19-24 mdr.:

Barnets ordforråd vokser nu eksplosivt, og det begynder at kombinere ord. Barnet tager nu også flere ture i samtalerne.

Eksempel:

*"Jeg sætter ord sammen, og jeg snakker.
Tal med mig – du er min samtalemakker".*

Niveau 5: Den tidlige sætningsbruger 2-3 år:

Barnet udvikler sig fra at bruge to-ords sætninger til at bruge femordssætninger, og det kan nu deltage i korte samtaler.

Eksempel:

*"Mine ord og sætninger er blevet mange.
Jeg fortæller historier, selv om de ej er lange".*

Niveau 6: Den sene sætningsbruger 3-4 år:

Barnet benytter lange, komplekse sætninger og kan føre en samtale.

Eksempel:

"Nu kan jeg tage ture og tale om det svære.

Nu er jeg klar til at tale for at lære".

Når du har fundet dit barns sproglige niveau, kan du få redskaber til sprogstimulering af sprogpædagogen i dit barns institution.

Forældres roller

Som forælder indtager du forskellige roller sammen med dit barn. Hvilken rolle spiller du mest?

Det er vigtigt, at du som forælder er bevidst om, hvilken rolle du OFTEST bruger i samværet med dit barn.

Her følger en beskrivelse af de forskellige roller:

- **Direktør-rolle:** Far og søn læser en bog. Barnet vil se siden med monstret, men hans far spiller direktør og kræver, at de læser bogen side for side.

Eksempel:

"Vent, vi er ikke færdige med denne side"

- **Lærer-rolle:** Mor og søn leger. Mor går ind i rollen som lærer og får travlt med at stille spørgsmål.

Eksempel:

"Hvad farve har brandbilen? Kan du tælle hjulene?"

Dermed kan hun ikke UGLE og opdage, hvad der virkelig har fanget barnets interesse.

- **Entertainer-rollen:** Far underholder søn.

Eksempel:

*"Se på Hr. Elefant.
Nu skal han til at spise nogle blade på et træ".*

Barnet nyder at se sin far optræde, men det giver ham ikke anledning til at være aktivt involveret.

- **Hjælper-rollen:** Mor og datter leger. Når barnet slipper sit legetøj, skynder moderen sig at samle det op, før barnet har fået en chance for selv at gøre noget som helst.

Eksempel:

"Hov, skal mor tage den til dig?"

- **Blæksprutte-rollen:** Mor og datter er på indkøb. Moderen er i blæksprutte-rollen, for hun er kommet bagud med det, hun skal nå. Hun lægger ikke mærke til, at barnet prøver på at fortælle hende noget.

Eksempel:

"Klokken er seks. Vi bliver nød til at skynde os".

- **Tilskuer-rollen:** Far kigger på sin søn fra sofaen. I sin tilskuer-rolle kommenterer faderen barnets leg trin for trin fra sidelinjen.

Eksempel:

"Musen får en køretur i din lastbil. Den er da sød, musen. Måske vil den gerne ha ´ noget ost."

- **Den åbne medspiller:** Far læser med søn. Faderen forstår, at sønnen laver monsterlyde, og så følger han barnets anvisning. Nu hvor han lader sin søn føre an, bliver det sjovt.

Det er naturligt at bruge flere kommunikationsstile i løbet af en dag, men for at være en god medspiller oftere, kan du overveje, om du siger for meget, stiller for mange spørgsmål, hjælper dit barn for ofte eller har mere travlt, end du behøver.

Stil hv-spørgsmål

Stil barnet spørgsmål, som får barnet til at tænke over, hvorfor tingene er, som de er. Hv-spørgsmål opmuntrer barnet til at komme med længere forklaringer.

Eksempel:

“Hvorfor tror du.....?” “Hvordan kan det være.....?” “Hvad tror du nu der sker....?”

Lad barnet komme med forklaringer

The illustration shows a group of six children standing on a path next to a sign that reads 'Græsset må ikke betrædes'. A boy in a blue jacket is pointing at the sign and asking, 'Hvorfor tror I at man ikke må gå på græsset. Er det en god eller dårlig regel og hvorfor?'. A girl in a purple shirt responds, 'Græsset må ikke betrædes, så man må ikke gå på græsset.' Another boy in a red jacket says, 'Måske går græsset i stykker.' A girl in a green hat says, 'Det er dumt. Man kan ikke ødelægge græs.' A boy in a black jacket says, 'Hvorfor tror I at man ikke må gå på græsset. Er det en god eller dårlig regel og hvorfor?'. A girl in a pink shirt says, 'Måske går græsset i stykker.' A boy in a blue jacket says, 'Det er dumt. Man kan ikke ødelægge græs.'

Det er godt at opmuntre børn til at byde ind med en forklaring eller en mening om tingene. Både hjemme i institutionen og på ture, kan du invitere børnene til at tænke over, hvad meningen er med eksempelvis færdselsskilte, regler mv.

Sprogin

Afslutning:

Vi håber, at dette hæfte giver mening, og hjælper til at vi i samarbejde kan styrke dit barns sprog.

I er selvfølgelig altid velkomne til at kontakte os og/eller aftale et møde, såfremt I har spørgsmål til folderen eller om sprog i al almindelighed.

Med venlig hilsen

Lotte Højer Weichel: loth@fredensborg.dk

&

Camilla Heller: cahe@fredensborg.dk

